

и Љуб. Стојановића (Стари српски записи и натписи I, 1902, 134, 137, 139), већ и у самим Пахомијевим издањима. Нисам веровао прештампаним текстовима. Потражио сам текстове које је слагао и отштампао сам Пахомије.

По томе е које је стављено место јат види се да Пахомије није био родом из Црне Горе. Из неког екавског краја он је дошао у Црну Гору, на Ријеку Црнојевића.

Ђорђе Сп. Радојичић

ЈЕДАН ПОМЕН О ВУКУ БРАНКОВИЋУ У СТАРОМ КОТОРСКОМ АРХИВУ

У нотарско-судским списима Которског архива налази се само један докуменат у коме се помиње Вук Бранковић. То је писмена обавеза коју 4 августа 1396 у канцеларији которског суда издају Никола Грубшић, Кусић Мановић, Бацул Јовановић, Глава Озринић, Косан Озринић, Вукота Толић, Витоје Поповић, Петан Прибојевић и Миладин Владојевић которском племићу и трговцу Марку Драго, а којом се обавезују да ће му пренијети у Лим (ужи локалитет а не Полимље — С. М.) тридесет три товара соли његовог власништва.¹⁾ Даље се обавезује да ће, искрцавши поменуто 33 товара соли, у Лиму набавити за Марка Драга 50 товара доброг и чистог жита од којих ће 50 товара десет припасти њима за превоз од Лима до Котора 40 товара жита и 10 товара ражи коју су они такође дужни набавити за поменутог Марка; ако, пак, не би било у Лиму толико ражи, за остатак до укупно 50 товара узеће сланог граха и проса. Горњи се још обавезују да ће превоз трговачке робе до Лима (а вјероватно и од Лима до Котора — С. М.) бити на њихов ризик, сем ако им исту не би одузели Турци или поданици Вука Бранковића, у којем случају неће бити обавезни надокнадити штету.

То што се у горњој обавези изричито каже да штета неће бити надокнађена у случају напада поданика Вука Бранковића јасно доказује да је од стране ових била устаљена пракса ове врсте што може бити схватљиво, јер је послије распада српског царства, а нарочито послије косовске трагедије, нестало и примјене оних мјера предвиђених Душановим закоником за заштиту трговине.

¹⁾ Државни архив у Котору С. Н. 340/II.

Истина, рекло би се да је Вук Бранковић још 1393 године имао толико ауторитета да сузбија нападе на млетачке трговце, пошто кад је у то вријеме од млетачког Сената затражио да му се поврати мираз његове сестре, удовице посљедњег драчког господара Ђорђа Топије, који се мираз налазио у рукама млетачког војног заповједника Драча, и кад је Сенат као услов враћања поменутог мираза поставио захтјев да његови поданици више не нападају млетачке трговце,³⁾ тих напада за извјесно вријеме неће бити, што се доказује и околношћу да је 12 маја 1394 услједила Вуку, као награда за лојалност према млетачким поданицима, част млетачког грађанина и племића.³⁾

Међутим, 1396 године је вријеме када је турско продирање и одузимање Вукових крајева морало предочавати још једно и то врло блиско „Косово“ Бранковићу. Иако Котор у ово вријеме није још сачињавао саставни дио Млетачке Републике, ипак вјерујемо да би Вук Бранковић, да је имао довољно ауторитета над својим поданицима, штитио которску трговину, свјестан колико је она значила у прошлости његовим и осталим крајевима српског царства.

Докуменат који наводимо занимљив је, свакако, и као доказ раних и широк трговачких веза Котора и Црне Горе, тада Зете, пошто је несумњиво да су трговци, издаваоци обавезе, сви из которског залеђа. Први по реду Никола Грубшић могао би бити предак Команина Грубичевића који се помиње у повељи Ђурђа Црнојевића из 1492 године,⁴⁾ Мановић је, вјерујемо, припадник неког давно изумрлог братства у Бајицама, гдје постоје локалитети који су том братству могли дати и име Манов До, Маново Ждријело. Патронимик Јовановић трећег по реду издаваоца изјаве не би нам био довољан за постављање претпоставке о његовој племенској припадности, али нам зато његово лично име убједљиво говори да је Ђеклић, потврђујући и претпоставку д-ра Јована Ердџановића да је име њеклићког братства Бацуљи постало од личног имена Бацул.⁵⁾ Дакле, трговца Бацула могли би сматрати и родоначелником братства Бацуља из њеклићког Петровог Дола, које је до почетка осамнаестог вијека давало њеклићке кнезове.⁶⁾ Да су Ђеклићи као назив локалитета, а, свакако, и као назив становника тог локалитета у ово вријеме већ постојали, доказује нам

³⁾ Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium, vol. IV, 319.

⁴⁾ Исто, 326.

⁵⁾ Др. Ј. Ердџановић, Стара Црна Гора, 20.

⁶⁾ Исто, 523.

⁷⁾ Исто.

један докуменат⁷⁾ у коме се појављује као свједок неки Никша из Ђеклића још 28 октобра 1326 године или још убједљивије други од 29 октобра исте године у коме Мароје из Ђеклића и Симеон из Комана изјављују да дугују Миси де Бисе седамдесет перпера, које су позајмили за обављање путовања⁸⁾ (сигурно у трговачке сврхе — С. М.). Глава Озринић и Косан Озринић не требају коментара за племенску припадност. За првог би прије сматрали да се под Глава подразумева његова старјешинска титула него лично име. Вјерујемо да је и Вукота Толић прије Озринић него Пјешивац иако сем у Озринићима и у Пјешивцима постоји локалитет Толић. За Витоја Поповића би више у имену него у патронимику могли тражити његову племенску припадност. Наиме, у Његушима, у Врби, постоји локалитет Витовина, па није искључено да је име Витоје баш у вези са овим локалитетом. Што, пак, ако је заиста поменути локалитет добио име по нашем Витоју, није назван Витојевина, била би последица праксе скраћивања имена, која је довела и до скраћивања Бјелошевића у Бјелоше, Бајичића у Бајице итд.⁹⁾ Петан Прибојевић могао би (бити из љешанске Жупе Градачке гдје постоји село Прибојевићи. За посљедњег, Миладина Владојевића, не можемо правити претпоставке о племенској припадности, али вјерујемо да је припадао неком давно изумрлом братству једног од катунских племена.

За све издаваоце предње изјаве каже се у документу да су Власи, али тим именом још много вијекова касније називаће се у которским документима становништво Црне Горе. Истина, ми тиме не мислимо да кажемо да су и сви људи наведени у већ дуго расправљаном документу славенског поријекла, тим прије што код неких од њих имена или коријени имена указују на њихово влашко поријекло, али сматрамо да је још у њихово вријеме симбиоза Влаха и Славена резултирала у славенезирању првих, што се потврђује и славенизирањем влашких имена, па и заједничким рјешавањем економских проблема.

И тако, једини сачувани помен о Вуку Бранковићу у актима Которског архива везан је за занимљиве појединости економског и етнографског карактера о нашим племенима још из раног времена њиховог формирања.

Сл. Мијушковић

⁷⁾ Државни архив у Котору С.Н. 19/1.

⁸⁾ Државни архив у Котору С.Н. 20/1.

⁹⁾ Др. Ј. Ердељановић, сп. д., стр. 379.